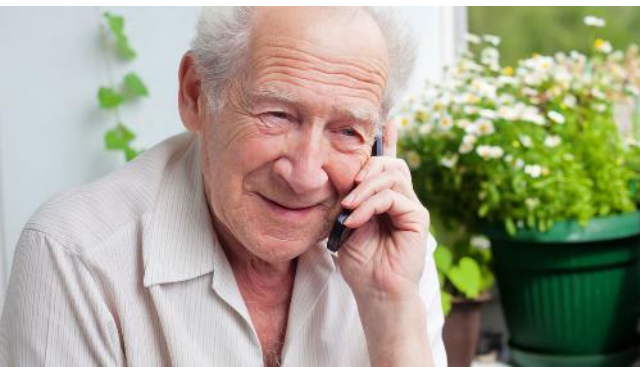




PERHE- KESKUS

Mukana elämässä.

Alueellisia tulevaisuuden toimijoita PERHEKESKUS

VIP-TILAISUUS
10.2.2020

Arja Hastrup, johtava asiantuntija

Lapsiperheiden palveluja kootaan kokonaisuuksiksi - perhekeskuksiksi

- Perhekeskuksella tarkoitetaan yhteensovitettua lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja avuntarpeisiin vastaavaa palveluverkostoa, joka toimii ja jota johdetaan kokonaisuutena. Tarkoituksena on, että jokainen lapsi, nuori ja perhe saa tarvitsemansa avun ja tuen viiveettä. Perhekeskustoiminnan tavoitteena on, että lasten, nuorten ja perheiden
 - avun ja tuen saanti varhentuvat
 - tarpeisiin vastaaminen paranee
 - voimavarat vahvistuvat
 - autetuksi tuleminen mahdollistuu
 - osallisuuden tunne vahvistuu
 - kohdatuksi tulemisen kokemukset vahvistuvat.
- Työskentelyssä yhdistetään ammatillista asiantuntemusta ja voimavaroja lasten ja perheiden kokonaisvaltaiseksi auttamiseksi monialaisessa yhteistoiminnassa.
- Palvelujen verkosto on monialainen. Siihen kuuluvat lapsille, nuorille ja perheille tarkoitettua hyvinvointia ja terveyttä sekä kasvua ja kehitystä edistävät sekä varhaisen tuen, hoidon ja kuntoutuksen palvelut. Varsinaiseen verkostoon kuuluvat perustason sosiaali- ja terveystyöpalvelut (sote-palvelut) sekä niitä tukevat erityistason palvelut, hallinnon- ja organisaatorajat ylittävään yhteistyöverkostoon kuuluvat sivistyspalvelut ja kunnan muut palvelut sekä järjestöjen ja seurakuntien palvelut ja toiminta. Perhekeskus toimii rakenteena em. palvelujen yhteensovittamiselle sekä yhteistoiminnallisista toimintatavoista ja yhtenäisistä käytännöistä sopimiselle.



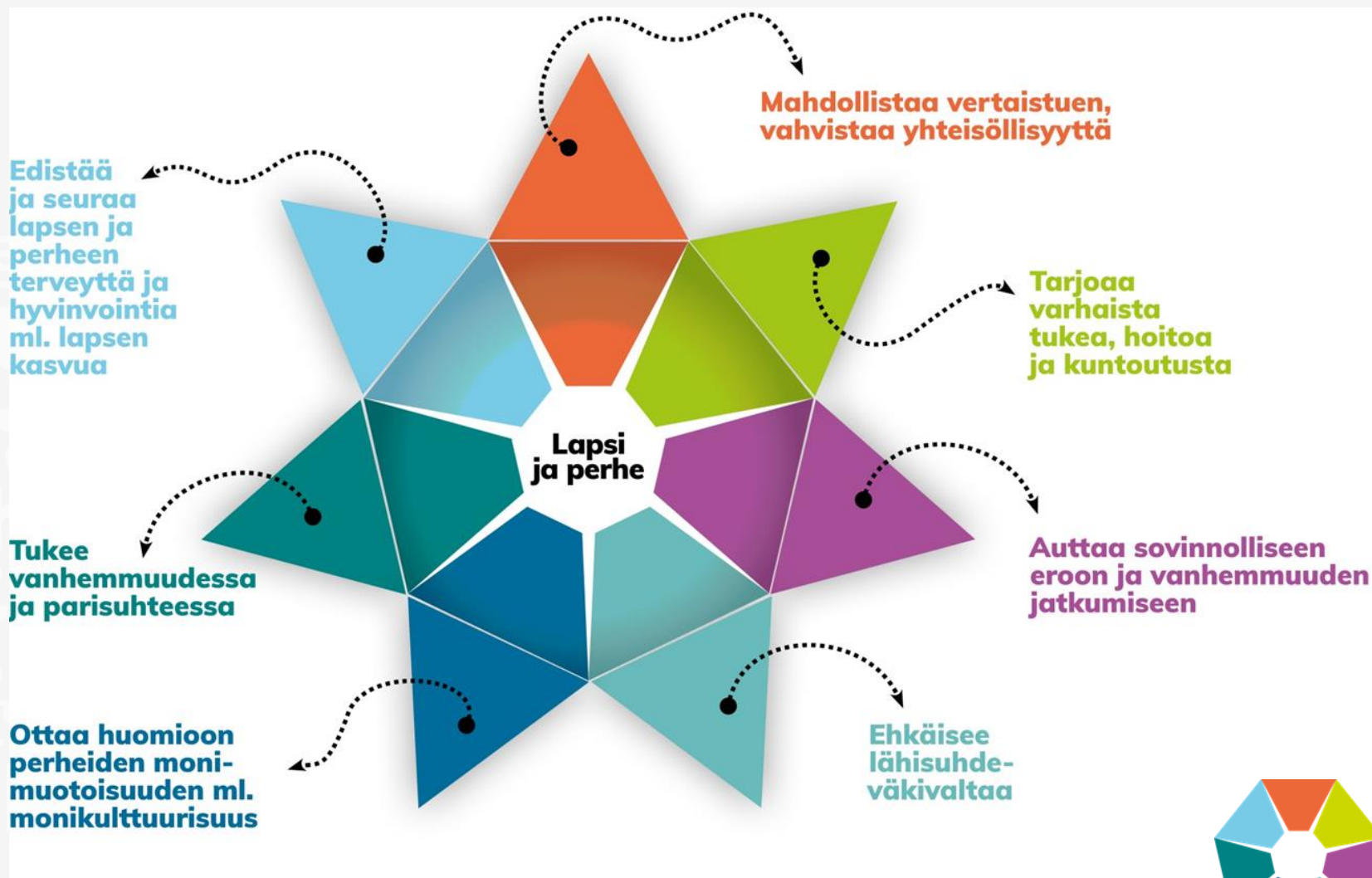
Kansalliset linjaukset ohjaavat perhekeskusten kehittämistä siten, että perhekeskukset pystyvät auttamaan lapsia, nuoria ja perheitä

- Tarkoitus
 - Yhtenäistää perhekeskuksen määrittelyä ja kehittämistyötä maakuntien alueilla
 - Turvata lasten, nuorten ja perheiden yhdenvertaisuuden toteutuminen eri puolilla maata
 - Varmistaa perhekeskustoiminnan tavoitteiden toteutuminen
 - Tarjota kehitys arvioinnille
- Jokainen linjaus on tarpeen perhekeskuksia perustettaessa, toimiva perhekeskus edellyttää että kaikki nämä toimivat
- Jättävät tilaa erilaisille toteutustavoille maakuntien alueella
- Perustuvat kansallisessa työryhmässä LAPE-ohjelmaa varten laadittuun projektisuunnitelmaan (STM 2016), josta ne on tiivistetty kehitystä ohjaavaan muotoon 5/2017 lähtien*



*Linjaukset päivitetty 11/2018

Perhekeskus auttaa perheitä toteuttamalla tehtäviään - vastaa perheiden hyvinvoinnin, tuen ja avun tarpeisiin



PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Perhekeskuksen palvelukokonaisuus: perhekeskus auttaa kun palvelut muodostavat perheiden näkökulmasta yhteen sovitettun kokonaisuuden

Sosiaali- ja terveystalvet: perus- ja erityistaso

- Perhetyö, kotitalvet, kasvatus- ja perheneuvonta, lapsiperheiden sosiaalityö, perheoikeudelliset talvet
- Äitiys- ja lastenneuvolatalvet, ehkäisy- ja seksuaaliterveysneuvonta, avoterveydenhuollon lääkalvet, psykologitalvet, lapsiperheiden terapia- ja kuntoutustalvet (puhe-, fysio-, toiminta- ja ravitsemusterapia), ehkäisevä suun terveydenhuolto, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto alueen päätösten mukaisesti
- Erityistaso: lastensuojelu, erikoissairaanhoido (lasten- ja nuorisopsykiatria, pediatria, neurologia, gynekologia), vammaisten talvet; jalkautuminen ja konsultaatiot
- Lasten talvetun kiinteä yhteys aikuisten perus- ja erityistason talvetuihin et. päihde- ja mielenterveystalvet
- Kiinteä yhteys opiskeluhuollon talvetuihin (koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, psykologi- ja kuraattoritalvet)

Kuntien muut talvet (verkostoyhteistyö)

- Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, toinen aste
- Kuntien hyte-toiminta, muut talvet (nuoriso-, liikunta-, kulttuuri-)

Järjestöt, seurakunnat ja Kela



Perhekeskus auttaa, kun palvelut ovat helposti saavutettavissa

Sote-keskusohjelman tavoitteet:

- yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen
- painotuksen siirtäminen ehkäisevään ja ennakkoivaan työhön
- laadun ja vaikuttavuuden parantaminen
- monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen
- Kustannusten hillitseminen



Psykososiaalisesti saavutettavissa: palvelujen laatu

- Palvelut ja toiminta on tarkoitettu kaikille lapsiperheille.
- Oleellista dialoginen suhde, osallisuus, lapsi- ja perhelähtöisyys.
- Edellyttää perheiden mukaan kutsumista, myönteistä vastaanottoa, osallisuuden vahvistamista ja tarpeiden mukaisia palveluja.
- Vähentää ulkopuolisuuden ja osattomuuden kokemusta sekä leimautumisen pelkoa, vahvistaa avun vastaanottamista ja rakentaa luottamusta.

Fyysisesti saavutettavissa: tilaratkaisut, monitoimitilat

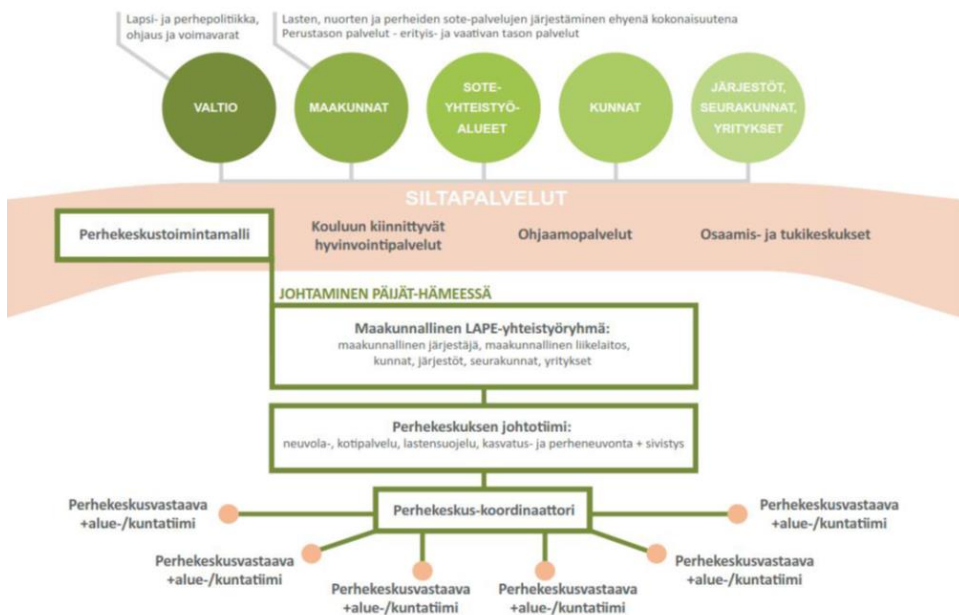
- Palvelut fyysisesti lasten kasvu- ja perheiden arkiympäristöjen läheisyydessä ja/tai toimivien kulkuyhteyksien päässä tai jalkautuvat esimerkiksi kotiin.

Digitaalisesti saavutettavissa: sähköinen perhekeskus

- Reaaliaikaiset verkkopalvelut (chat, ajanvaraus), perheen oman aikataulun mukaan hyödynnettävät palvelut (neuvonta, ohjaus, vanhemmuuden tuki ym.)

Verkostojohtamisen ja koordinaation avulla varmistetaan yhteen sovitettut palvelut -> perheiden avun saanti

- Linjajohtamisen rinnalle tarvitaan verkostojohtamista
- Esimerkki: Päijät-Hämeen luonnos johtamisrakenteesta



Maakunnan alueen taso

- LAPE-yhteistyöryhmä (*strateginen*)
- Perhekeskuksen toiminnasta vastaava ryhmä (*operatiivinen*)
- Perhekeskuskoordinaattori tai vastaava (*useita*)

Perhekeskustaso

- Toiminnasta vastaava ryhmä kullekin perhekeskukselle
- Perhekeskusvastaava (tai vastaava henkilö) (*useita*)

Päätöksiä tehty usean maakunnan alueella
Suurempien maakuntien alueella useampia tasoja

Perhekeskuskehittämisen tilanne

Tilanne 4/2019

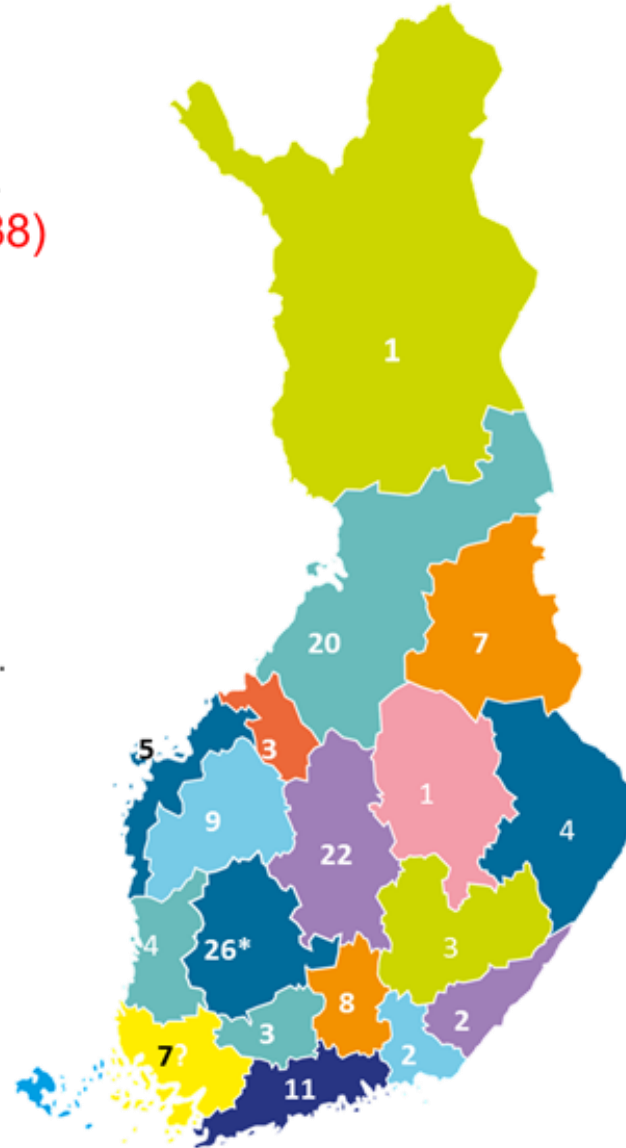
Perhekeskuksia toiminnassa tai *suunnitella jokaisen maakunnan alueella (yht. 138)

Perhekeskus voi olla

- **Yhden kunnan perhekeskus** (esim. Keski-Suomi, Satakunta, Pohjanmaa)
- **Useamman kunnan perhekeskus** = perhekeskusalue (esim. Pohjois-Karjala, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Kymenlaakso)
- **Yksi suuren kunnan perhekeskuksista** (esim. Helsinki)

Kohtaamispaikkoja jokaisen maakunnan alueella, yl. joka kunnassa, yli 500

Sote-uudistuksen keskeytyminen vaikeuttanut suunnitelmien toimeenpanoa. Usealla alueella perhekeskusten asemoiminen kesken.



Perhekeskus

- On palveluverkosto, joka sisältää perhekeskuksen kaikki palvelut yhteensovitettuina ja johdettuina yhtenä kokonaisuutena
- Vastaa alueensa lapsiperheväestön avun ja tuen tarpeisiin toteuttamalla kaikki sen tehtävät

Perhekeskuksen palvelut tarjotaan

- Toimipisteissä
 - Koottuina yhteen tai erillisinä
 - Helposti saavutettavina
- Sähköisesti
- Kotiin vietynä

Perhekeskuksen toimipisteet voivat sijaita esim.

- Päiväkodin, koulun tai monitoimitilan yhteydessä
- Erillisissä kiinteistöissä tai omassa rakennuksessa

Keskeisiä tuloksia kehittämistyöstä 2016-2019



PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

- Maakunnallinen, hallinnonrajat ylittävä malli täsmentynyt ja soveltaminen yleistynyt. Mallin perustana kansalliset linjaukset = kansallinen malli
- Lapsi- ja perhelähtöiset sekä osallistavat työtavat lisääntyneet ja ohjanneet palveluja lasten, nuorten ja perheiden ympärille
- Perheiden tarpeiden mukainen apu ja tuki vahvistuneet ja varhentuneet
 - Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki sekä eroauttaminen vahvistuivat lähes kaikissa maakunnissa, lähisuhdeväkivallan ehkäisy kahdessa kolmasosassa
 - Varhainen tuki, hoito ja kuntoutus vahvistuivat lähes kaikissa maakunnissa, mutta systemaattinen lapsen, nuoren ja perheen ympärille rakentuva malli vasta muutamassa. Alustavaa tietoa mallin vaikutuksista mm. lastensuojelutarpeen vähenemiseen
- Palvelujen hajanaisuus vähentynyt ja saavutettavuus parantunut verkostoimisen, yhteensovittamisen, lisääntyneen yhteistyön, asemoinnin, kohtaamispaikkojen perustamisen ja sähköisten palvelujen avulla.
- Rakenteet luotu eri hallinnonalojen ja muiden tahojen toimintojen johtamiselle ja koordinaatiolle osana LNP palvelujen kokonaisuutta.



PERHE- KESKUS

Mukana elämässä.

- **Yhteystiedot**
- **Arja Hastrup**
johtava asiantuntija
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
puh. 029 524 7463
sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi
- **Leena Normia-Ahlsten**
erikoissuunnittelija
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
puh. 029 524 8025
sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi
- **Marjaana Pelkonen**
vieraileva tutkija
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi